

Notes sobre el fet artístic

Un Espectador

Prego al Director de la Revista, si ho creu d'interès, la publicació de les presents notes que registren algunes opinions amb excitant polèmic recollides d'ací d'allà dins l'actualitat artística. Contenint punts de vista radicals i idees més o menys utòpiques, crec que en conjunt poden contribuir a agitar un ambient massa conformista i servir-li d'estímul per a unes majors exigències. Si més no, per a prendre consciència que en qüestions d'art, tan lligades a un fet social, caldria aixecar el nivell educatiu. Mirant aquest aspecte, que s'adiu als fins del Centre de Lectura, m'he decidit a fer-les-hi arribar.

L'Art —en majúscula— té altures impossibles de ser escalades per la majoria. Exigeix creativitat i sintonia amb les inquietuds contemporànies. No s'hi val a parlar d'obres d'"art", així, a tort i a dret.

Pot contribuir a la desorientació del públic, a part de l'hermetisme de certes tendències estètiques, el fet que sigui qualificat d'art un producte que en els millors casos és el fruit d'un ofici refinat, del domini d'una tècnica o d'un exercici de recerca.

¿Que amb aquest puritanisme, un bon nombre d'autors quedarien enrere?... No es tracta que canviïn d'activitat, sinó que es col·loquin al lloc que els pertoca. Que la propaganda sigui justa, marcant explícitament el grau de proximitat o d'allunyament en relació a un art autèntic. Adhuc als novençans no se'ls ha de privar d'oportunitats d'exposar; a condició, naturalment, que es respecti una escala de valors, anomenant cada cosa pel seu nom.

— o o o —

Si tots els pintors que avui dia exposen, que constitueixen un nombre desmesurat, fossin artistes de debò, estariem en una Edat d'Or com mai a la història. Tant de nombre equival a molts zeros davant d'unes quantes unitats positives.

Tantes Sales com hi ha obertes al país —i Reus no és cap excepció— es nodreixen principalment d'aquell "gran nombre", a costes de la qualitat i d'uns espectadors majoritaris que per a llur educació artística necessitarien altra cosa.

— o o o —

Valorar un quadre per la firma de l'autor comporta el risc de caure en una trampa. Tot gran artista té unes èpoques de titubeig; i en el conjunt de la seva obra hi ha moments fallits, el fruit dels quals el situa per dessota d'altres autors de menys anomenada. El col·leccionista hauria de fer intel·ligents distincions davant d'una exposició; observar millor i escoltar menys una propaganda interessada.

— o o o —

L'art autèntic, que és expressió de l'home escollit, té un fi: arribar a l'home normal fent-li el servei d'enlairar-lo espiritualment. Ha de pretendre arribar a tothom mantenint-se fidel a si mateix. Aquesta funció social queda frustrada quan el destinatari està circumscrit a una classe social. El classisme en art determina la seva adulteració.

— o o o —

Tot reconeixent que el bon artista es forma amb el propi esforç, cal fer constar que de res no li serviria sense el do gratuït que ha rebut, que és substancialment el que el fa gran. ¿A quins preus ell ven allò que ha rebut gratuïtament?

— o o o —

La dignitat de l'obra d'art hauria d'infondre prou dignitat ètica a l'autor perquè s'avergonyís de les operacions mercantils de què són objecte les seves obres. Artísticament parlant, en resulten profanades; ni que, amb criteris de societat consumista, les altes cotitzacions puguin fer creure que són l'índex inqüestionable d'una categoria. Es llàstima que l'art entri en el muntatge d'un sistema socialment lamentable.

— o o o —

També el món de l'art ha estat ficat en unes estructures el fi de les quals no és precisament l'enaltiment de l'art, sinó un negoci que sobrevalora obres d'un mèrit a vegades dubtós, i s'aprofita de la modèstia d'alguns artistes dotats.

¿On s'és vist, de baratar metres quadrats de pintura, per metres quadrats de xalets?

— o o o —

Si el mòbil d'un artista acaba per ser exclusivament econòmic, les "Muses inspiradores" li retiren el crèdit.

— o o o —

L'actual puja crematística dels quadres, ¿correspon a una puja d'interès intrínsec per l'art? El que ha pujat és l'afany que el diner té de cara a si mateix. Que vagi amb compte: hi ha una coincidència que fa pensar: Baixen les cotitzacions bursàtils; pugen les de la pintura. Es de creure que el fenomen pot ser reversible.

— o o o —

Es clar que de l'actual confusió —causant i a la vegada conseqüència dels abusos— en té la culpa una manca d'educació artística del públic; amb la complicitat d'una funció deficient, tendenciosa i interessada de la crítica. D'un article d'Arnau Puig a la revista "Artes plàstiques" sobre la crítica, en tradueixo un fragment: "La crítica és una funció ineludible, ja que significa la posta en circulació cultural de l'acte creador de l'artista. Si la crítica és descriptiva, poètica, de lloança o recriminació, significa que aquesta crítica correspon a una determinada estructura social que té interès a absorbir la producció artística en el seu benefici exclusiu i no a favor d'una teoria de la forma. Es més: la "seva" teoria de la forma és la de la forma que convé a l'estrat social que se sent representat per tal crítica".

Nota de la Redacció.—Acollim gustosament aquestes notes que obren camí a possibles debats entorn de l'art, i acollirem igualment les comunicacions que ens arribin d'altres opinants, mentre es captuin en una línia progressiva, constructiva i respectuosa; sense que la publicació signifiqui necessàriament la nostra identificació amb el contingut.